



กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

DPIIM : Department Primary Industries and Mines

สถานการณ์การลงทุนการสำรวจแร่ของภาคเอกชนปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖

นางสาวศีดาลักษณ์ แก้วบุก

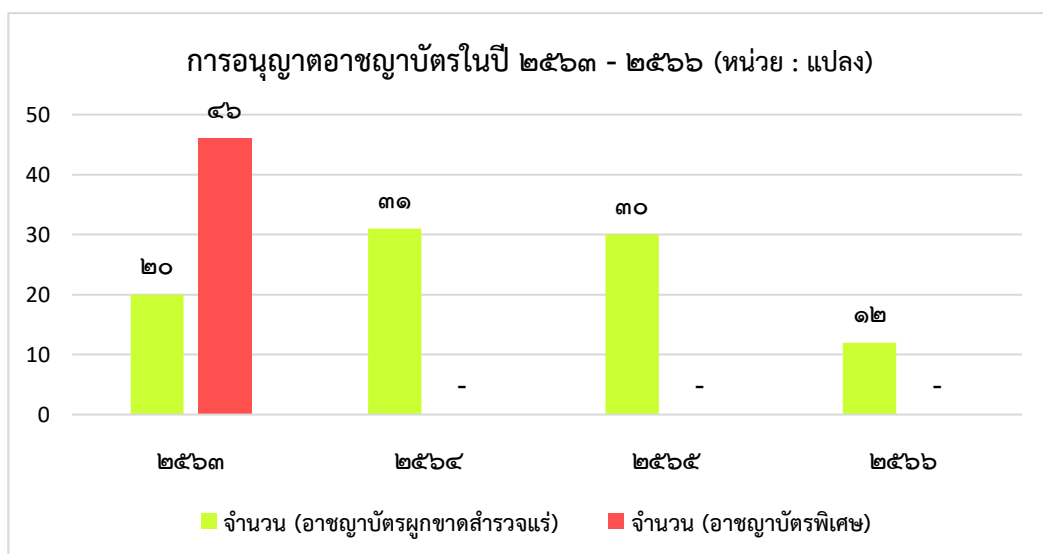
กองบริหารจัดการวัตถุดิบอุตสาหกรรม

การสำรวจแร่ คือการเจาะหรือขุดหรือกระทำด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเพื่อให้รู้ว่าในพื้นที่มีแร่หรือไม่เพียงใด โดยการสำรวจแร่ต้องได้รับการอนุญาตตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ และอนุบัญญัติฯ ที่เกี่ยวข้อง การอนุญาตการสำรวจแร่ถูกจำแนกประเภททั้งหมด ๓ ประเภท ได้แก่ ๑. อาชญาบัตรสำรวจแร่ คือหนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อสำรวจแร่ในเบื้องต้นไม่รวมถึงการสำรวจแร่ในทะเล มีอายุ ๑ ปีนับแต่วันที่ออก ๒. อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจแร่ภายในท้องที่ที่กำหนด แต่ไม่รวมการสำรวจแร่ในทะเล มีอายุไม่เกิน ๒ ปีนับแต่วันที่ออก ๓. อาชญาบัตรพิเศษ ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจแร่ภายในเขตที่กำหนด ผู้ยื่นคำขอต้องเสนอข้อมูลพินิจสำหรับการสำรวจและเสนอผลประโยชน์พิเศษมีอายุไม่เกิน ๕ ปีนับแต่วันที่ออก การสำรวจแร่ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่มีความเสี่ยงในด้านการลงทุนและมีความสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในอนาคตเพื่อเป็นวัตถุดิบที่จะป้อนเข้าสู่อุตสาหกรรมต่าง ๆ บทความนี้เป็นการรวบรวมและประมวลข้อมูลเพื่อแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์การลงทุนการสำรวจแร่ของไทยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖ ตลอดจนแนวโน้มและทิศทางการลงทุนการสำรวจแร่ของภาคเอกชน

๑. การอนุญาตอาชญาบัตรให้แก่ภาคเอกชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้อนุญาตอาชญาบัตรให้แก่ภาคเอกชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖ จำนวนทั้งสิ้น ๑๓๙ แปลง โดยมีการอนุญาตสำรวจแร่เพียง ๒ ประเภท ได้แก่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ จำนวน ๙๓ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๙๑ และอาชญาบัตรพิเศษ จำนวน ๔๖ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๐๙ (แผนภูมิที่ ๑)

แผนภูมิที่ ๑ จำนวนอาชญาบัตร ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖

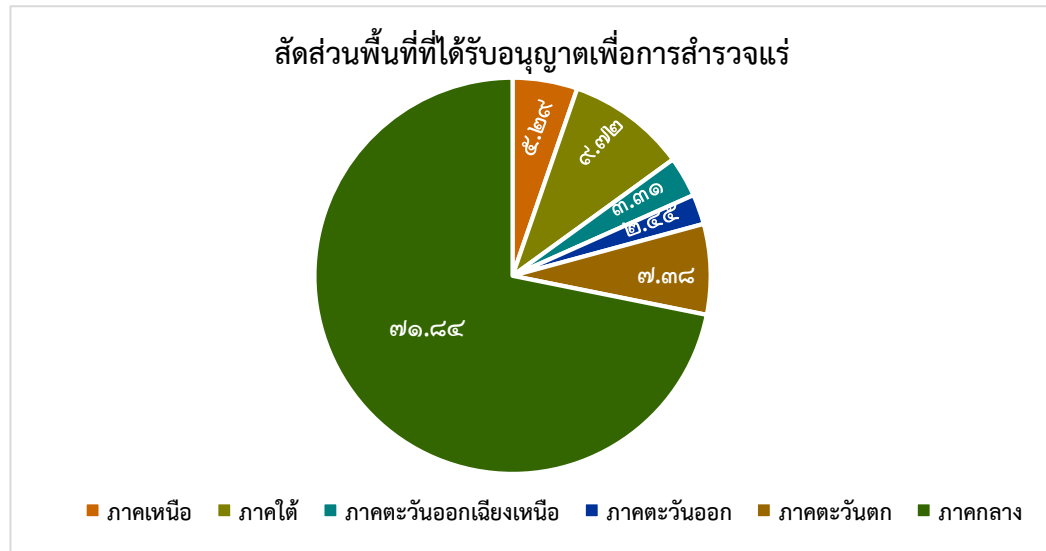


ที่มา : ฐานข้อมูลอาชญาบัตร กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่



พื้นที่ที่ได้รับอนุญาตเพื่อการสำรวจแร่จำแนกตามภูมิภาค ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๖ ทั้งสิ้น ๕๖๐,๓๐๔ ไร่ ๑ งาน ๙๖ ตารางวา พบว่า พื้นที่ที่ได้รับอนุญาตเพื่อการสำรวจแร่มากที่สุดได้แก่ ภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๘๔ ภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ ๙.๗๒ ภาคตะวันตก คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๘ ภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๙ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๑ ภาคตะวันออก คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๕ จากพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตเพื่อการสำรวจแร่ทั้งหมด ตามลำดับ (แผนภูมิที่ ๒)

แผนภูมิที่ ๒ สัดส่วนพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตเพื่อการสำรวจแร่จำแนกตามภูมิภาค ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๖



ที่มา : ฐานข้อมูลอาชญาบัตร กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

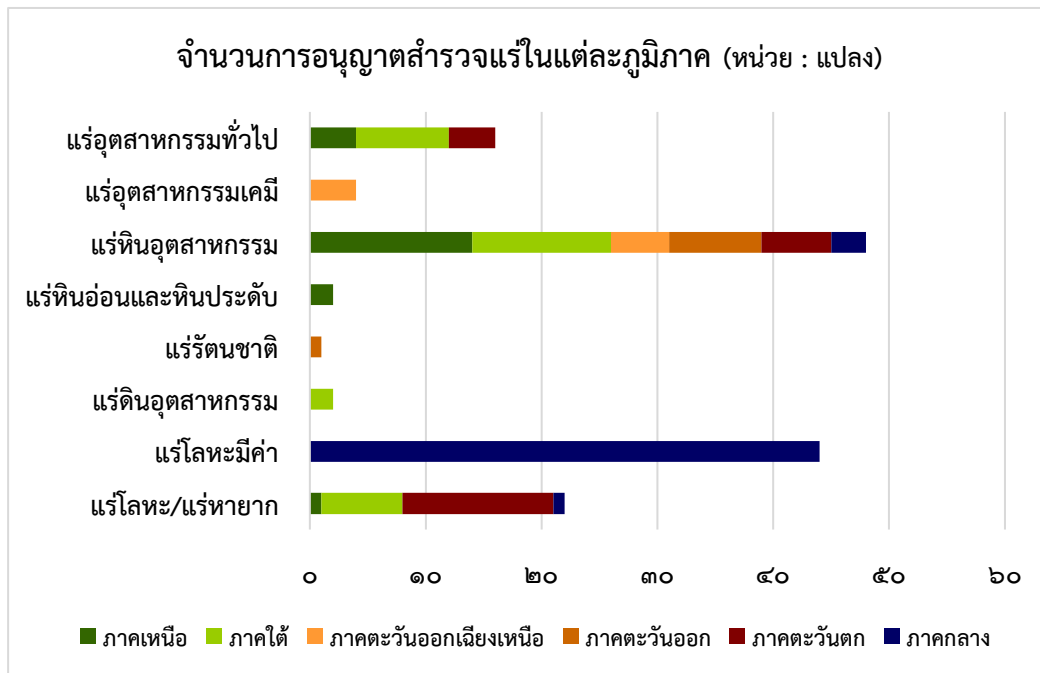
การอนุญาตเพื่อการสำรวจแร่ในแต่ละภูมิภาคจำแนกตามประเภทแร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๖ จำนวนทั้งสิ้น ๑๓๙ แปลง จากแผนภูมิที่ ๓ แสดงถึงชนิดแร่ที่มีการอนุญาตเพื่อสำรวจเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

๑. แร่หินอุตสาหกรรม	จำนวน ๔๘ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕๓
๒. แร่โลหะมีค่า	จำนวน ๔๔ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๖๕
๓. แร่โลหะ/แร่หายาก	จำนวน ๒๒ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘๓
๔. แร่อุตสาหกรรมทั่วไป	จำนวน ๑๖ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๑
๕. แร่อุตสาหกรรมเคมี	จำนวน ๔ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๘
๖. แร่ดินอุตสาหกรรม	จำนวน ๒ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๔
๖. แร่หินอ่อนและหินประดับ	จำนวน ๒ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๔
๗. แร่รัตนชาติ	จำนวน ๑ แปลง คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๒

ทั้งนี้ร้อยละของการอนุญาตเพื่อการสำรวจแร่ในแต่ละภูมิภาคโดยจำแนกตามประเภทนั้นจะเห็นได้ว่า แร่หินอุตสาหกรรมมีผู้ประกอบการที่ให้ความสนใจในการลงทุนสำรวจแร่มากที่สุด เนื่องด้วยแร่หินอุตสาหกรรมเป็นวัตถุดิบที่สำคัญอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมก่อสร้างซึ่งล้วนต้องใช้หินอุตสาหกรรมในการขึ้นรูป ก่อสร้าง โดยเฉพาะการขยายตัวของระบบการขนส่งและโครงการสาธารณูปโภคต่าง ๆ ทำให้หินอุตสาหกรรมเป็นที่ต้องการมากขึ้น



แผนภูมิที่ ๓ การอนุญาตเพื่อการสำรวจแร่ในแต่ละภูมิภาคจำแนกตามประเภทแร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๖

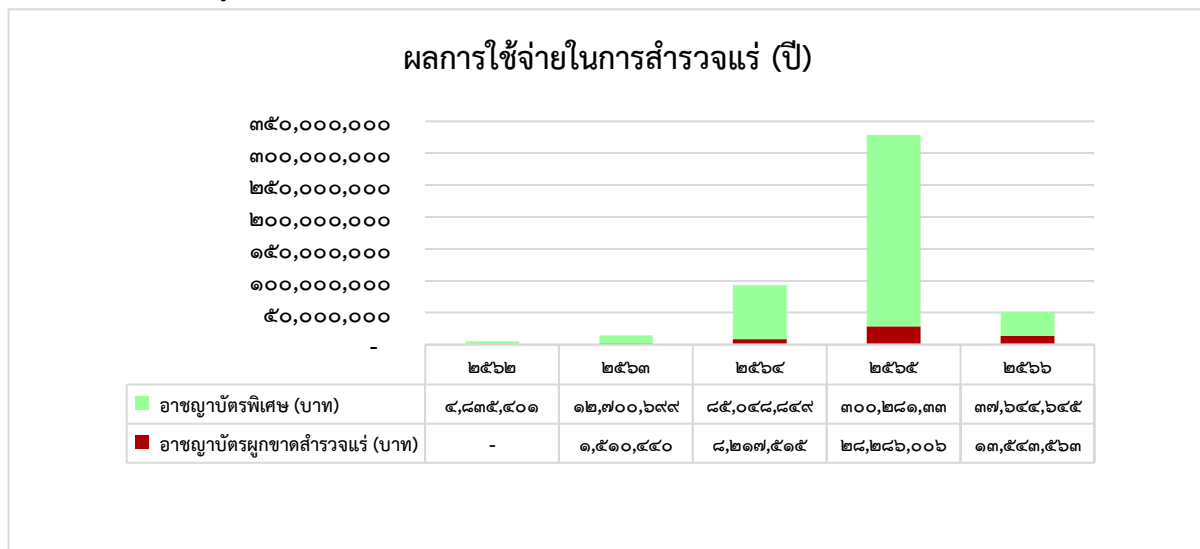


ที่มา : ฐานข้อมูลอาชญาบัตร กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๒. ผลการใช้จ่ายในการสำรวจแร่ของภาคเอกชน

ผลการใช้จ่ายดำเนินการสำรวจแร่จำแนกรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๖ จากแผนภูมิที่ ๔ มีรายละเอียด ดังนี้ ๑. อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ จำนวนทั้งสิ้น ๕๑,๕๕๗,๕๒๓^ป บาท โดยปีที่มีการใช้จ่ายมากที่สุดได้แก่ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๘๖ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๒๗ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๙๔ และ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ คิดเป็นร้อยละ ๒.๙๓ เมื่อเทียบกับผลการใช้จ่ายทั้งหมดของอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ตามลำดับ ๒. อาชญาบัตรพิเศษ จำนวนทั้งสิ้น ๔๓๕,๖๗๕,๕๓๑^ป บาท โดยปีที่มีการใช้จ่ายมากที่สุดได้แก่ พ.ศ. ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๙๒ พ.ศ. ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕๒ พ.ศ. ๒๕๖๖ คิดเป็นร้อยละ ๘.๖๔ และ พ.ศ. ๒๕๖๓ คิดเป็นร้อยละ ๒.๙๒ เมื่อเทียบกับผลการใช้จ่ายทั้งหมดของอาชญาบัตรพิเศษ ตามลำดับ

แผนภูมิที่ ๔ ผลการใช้จ่ายการสำรวจแร่จำแนกรายปี (บาท) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๖



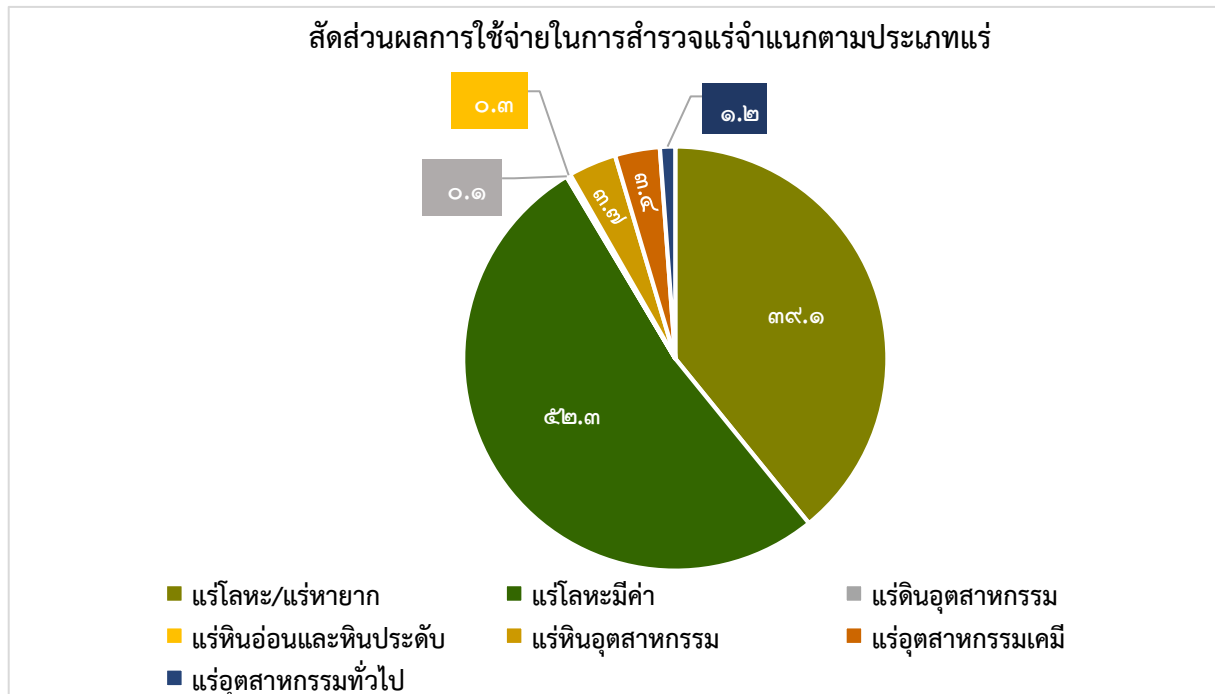
ที่มา : กองบริการงานอนุญาต และกองบริหารจัดการวัตถุอุตสาหกรรม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

หมายเหตุ ^ป : เป็นข้อมูลเบื้องต้น



ผลการใช้จ่ายดำเนินการสำรวจจำแนกประเภทแร่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖ จำนวนทั้งสิ้น ๔๘๗,๒๓๓,๐๕๔.๓๕^๑ บาท จากแผนภูมิที่ ๕ แร่ที่มีการใช้จ่ายในการสำรวจช่วงระยะเวลาดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ แร่โลหะมีค่า คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๓ แร่โลหะ/แร่หายาก คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๑ แร่หินอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ ๓.๗ แร่อุตสาหกรรมเคมี คิดเป็นร้อยละ ๓.๔ แร่อุตสาหกรรมทั่วไป คิดเป็นร้อยละ ๑.๒ แร่หินอ่อนและหินประดับ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓ และแร่ดินอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ ๐.๑ ตามลำดับ

แผนภูมิที่ ๕ สัดส่วนผลการใช้จ่ายในการสำรวจแร่จำแนกตามประเภทแร่ (บาท) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖



ที่มา : กองบริการงานอนุญาต และกองบริหารจัดการวัตถุดิบอุตสาหกรรม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

๓. แนวโน้มการลงทุนสำรวจแร่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗

จากแผนภูมิข้างต้น ทั้งจำนวนอาชญาบัตรที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่อนุญาตให้ภาคเอกชน พื้นที่ที่ได้รับอนุญาตเพื่อการสำรวจแร่จำแนกตามภูมิภาค การลงทุนสำรวจแร่ในแต่ละภูมิภาคจำแนกตามประเภทแร่ และผลการใช้จ่ายดำเนินการสำรวจแร่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖ สามารถสรุปได้ว่าการอนุญาตเพื่อสำรวจแร่ในแต่ละภูมิภาคจำแนกตามประเภทแร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖ แร่ที่มีจำนวนการขออาชญาบัตรมากที่สุด ๓ อันดับแรกในปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖ ได้แก่ แร่หินอุตสาหกรรม แร่โลหะมีค่า และแร่โลหะ/แร่หายาก โดยคาดว่าแร่หินอุตสาหกรรมยังเป็นที่ต้องการในตลาดอย่างต่อเนื่องประกอบกับเป็นวัตถุดิบที่สำคัญอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมก่อสร้างซึ่งล้วนต้องใช้หินอุตสาหกรรมในการขึ้นรูป ก่อสร้าง โดยเฉพาะการขยายตัวของระบบการขนส่งและโครงการสาธารณูปโภคต่าง ๆ ทำให้หินอุตสาหกรรมเป็นที่ต้องการมากขึ้น สำหรับแร่โลหะมีค่ายังเป็นกลุ่มโลหะที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงกว่าโลหะทั่วไป นิยมใช้เป็นเครื่องประดับ อีกทั้งแร่โลหะมีค่ายังมีราคาที่ไต่ขึ้นอย่างต่อเนื่องในไตรมาสสุดท้ายของปี ๒๕๖๖ คาดว่าจะมีการซื้อขายในระดับที่สูงขึ้นในอนาคต แร่โลหะ/แร่หายาก คือแร่ที่มีธาตุโลหะหายากอยู่ในปริมาณที่แตกต่างกันไป แร่โลหะ/แร่หายากบางชนิด เช่น แร่โลหะแอลคาไลน์ (ลิเทียม โซเดียม โพแทสเซียม รูบิเดียม ซีเซียม และแฟรนเซียม) ยังมีความต้องการที่แข็งแกร่งขึ้นจากการเติบโตของภาคอุตสาหกรรม ยานยนต์ไฟฟ้า และอุตสาหกรรมพลังงานสะอาดในประเทศต่าง ๆ เป็นต้น



นอกจากนี้ Report World Exploration Trends ๒๐๒๓ ยังได้รายงานเกี่ยวกับพื้นที่ที่มีการสำรวจ โดยคิดจากการใช้จ่ายงบประมาณมากที่สุด ได้แก่ ลาตินอเมริกาจำนวน ๖๐๒.๗ ล้านเหรียญสหรัฐ แคนาดาจำนวน ๕๙๕.๕ ล้านเหรียญสหรัฐ ออสเตรเลียจำนวน ๔๑๘.๕ ล้านเหรียญสหรัฐ สหรัฐอเมริกาจำนวน ๓๒๐.๒ ล้านเหรียญสหรัฐ แอฟริกาจำนวน ๑๓๑.๕ ล้านเหรียญสหรัฐ และแปซิฟิก/เอเชียตะวันออกเฉียงใต้จำนวน ๑๑.๗ ล้านเหรียญสหรัฐ และแร่ที่ยังคงเป็นที่นิยมในการสำรวจ ได้แก่ ทองคำ ทองแดง นิกเกิล ลิเทียม สังกะสี-ตะกั่ว เพชร เงิน และอื่น ๆ เป็นต้น

อ้างอิง

๑. กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่.พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐
จาก. <https://www.dpim.go.th//pr/article?catid=๔๒&articleid=๗๕๗๕>
๒. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน.คู่มือปิโอไอ ๒๕๖๖.
จาก. <https://www.boi.go.th/index.php?page=index&language=th>
๓. กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. ๑๐ แร่ ที่มีคุณค่าสร้างประโยชน์ให้กับประเทศ
จาก. <https://www.dpim.go.th//InfographicsFile/article?catid=๒๗๕&articleid=๙๗๙๔>
๔. สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม.๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมาย กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต
จาก. <https://www.oie.go.th>
๕. Metals price outlook 2024
จาก. <https://www.spglobal.com/marketintelligence/en/news-insights/research/metals-price-outlook-๒๐๒๔>
๖. World Exploration Trends 2023
จาก. <https://pages.marketintelligence.spglobal.com/world-exploration-trends-๒๐๒๓-report-EMC.html>